

MARCO SCIACCIALUGA, REDATELJ "FEDRE" NA SPLITSKOM LJETU

Ljubav može biti divan san ili noćna mora

Imate glumce najviše europske razine. Fedra je bolja od talijanske. U šali kažem prijateljima da znam puno teksta iz "Fedre" na hrvatskom, ali ne znam u dućanu zamoliti kruh

Maja Stanetti

Za pet predstava Racineove "Fedre" koja se na Splitskom ljetu premijerno izvodi večeras u malom gledalištu Dioklecijanovih podruma, karte su rasprodane. U naslovnoj ulozi nastupa Bojana Gregorić, a redateljski postav potpisuje Marco Sciaccialuga, umjetnički ravnatelj Teatro Stabile u Genovi.

– Prvi sam put u Splitu. Pozvali su me Milan Strlić i Goran Golovko. Krajem siječnja upoznao sam se s glumcima koje mi je Goran preporučio i razgovarao s njima. Obilazili smo Salonu, Kaštelet, vilu "Dalmaciju". Kad sam ušao u podrum Dioklecijanove palače, pomislio sam da su oblikovani za "Fedru", vrlo intimnu tragediju, Kammerspiel.

• **Kako pristupate "Fedri"? Na koji je način ona za Vas danas aktualna?**

– To je jedno od najdivnijih djela ikada napisanih. Fedra je za glumicu ono što je Hamlet za glumca. Jednom sam je radio u Italiji krajem 90-ih godina. Ponovno sam fasciniran snagom i suvremenosti djela. I njegovim paradoksom. Pripadam generaciji koju su obilježile šezdesete godine, traženju seksualnih sloboda. To je bio generacijski krik, ali i

danas, gotovo pedeset godina poslije, "Fedra", koja govori o seksualnoj frustraciji i potlačivanju, zabranjenom voću, grijehu, potpuno je u svijesti ljudi. Jednom se čovjek može osloboditi kroz ljubav, žudnju... To je središnje pitanje drame. "Fedra" sjajno opisuje kako ljubav može biti divan san i put prema oslobođenju, a s druge strane kako on može biti noćna mora, zatvor. Klasičari ne dolaze iz prošlosti već iz budućnosti. Siguran sam da će "Fedra" značiti nešto publici i za petsto godina.

• **Kako je raditi predstavu s glumcima čiji jezik ne razumijete?**

– Ovo mi je nakon Nizozemske i Belgije treći put. No imam puno iskustva s druge strane. Mora se i priznati da i jezik koji razumijete, možda ne razumijete u kulturnom smislu, ne čujete njegovu muziku. Ali ostalo je moguće. Prvi dan sam

rekao glumcima da sam ja kao redatelj koji je gluh, ali vidi jako dobro. Razvija se drukčije razumijevanje, čak bolje, jer zaista treba "špijunirati". Gledate glumce i niste zabavljeni činjenicom da ne razumijete jezik. Dakako nakon dva mjeseca znam značenje mnogih riječi: nebesa, mitske riječi, incestuozne. U šali kažem prijateljima da znam puno "Fedre" na hrvatskom, ali ne znam u dućanu zamoliti kruh. Imate glumce najviše europske razine. Fedra je bolja od talijanske.

• **Karijeru ste počeli kao glumac. Kako se dogodio prijelaz prema režiji?**

– Mnogo toga u životu događa se sudbinski. Imao sam samo 19 godina kad sam počeo glumiti. Nekoliko godina kasnije preveo sam dramu Johna Ardena i pokazao glumcima. Svidjela im se i predložili su da je režiram za ljetu.

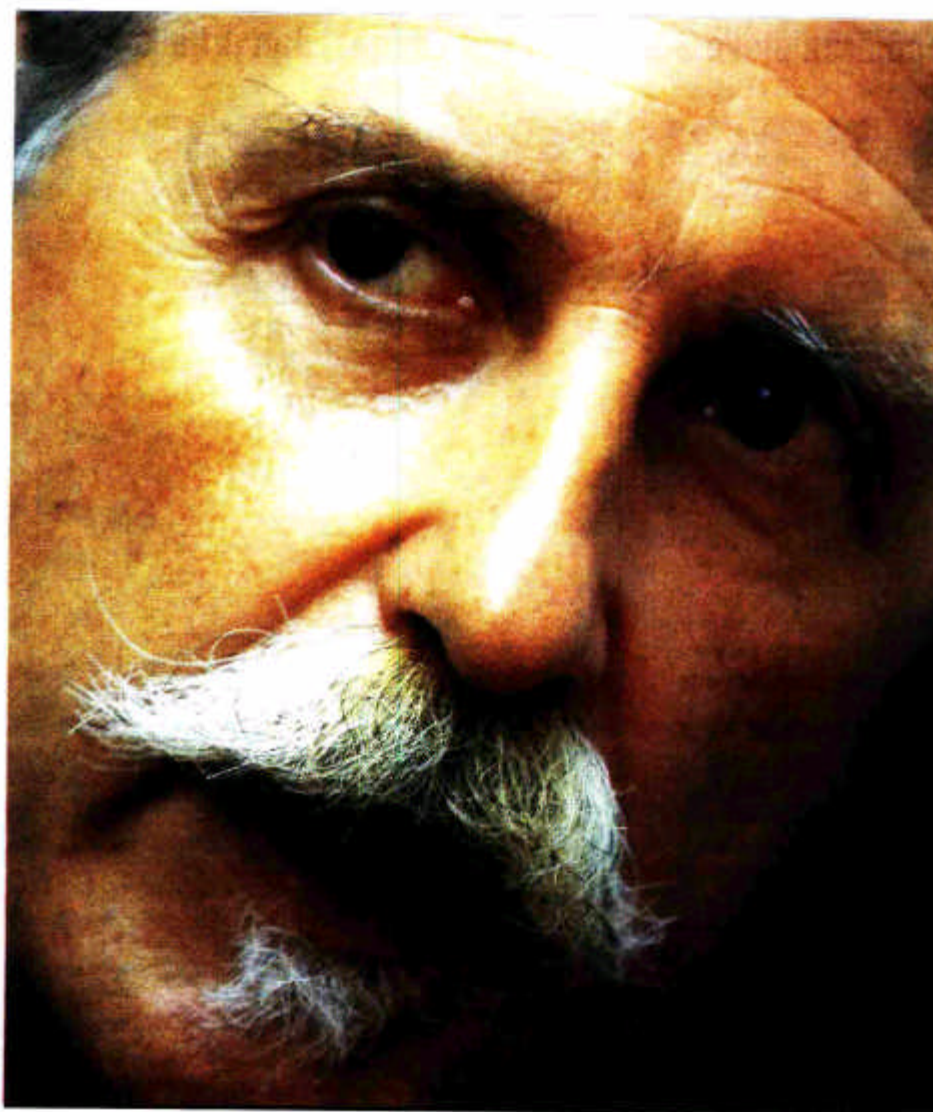
Nagrade znače više kad ih ne dobijete

• **Kritika je Vašu predstavu Tolstojeva "Svjetla" proglasila najboljom u Italiji. Koliko Vam znače nagrade?**

– Posebno znače kada ih ne dobijete. Nagrade su dobre. Daju nadu. Odnos redatelja i kritičara je kompliciran. Kritičari zadaju mnogo boli. A kada od tih istih ljudi dobijete nagradu za jedinu, nedovršenu Tolstojevu dramu i posljednje što je napisao, to

ima dvostruki efekt. Da li to znači da je moj rad sada dobar, a prije dvije godine nije bio? Mislim da su i tada bili u pravu. Zapravo sam vrlo sretan. Živjeti i raditi u kazalištu znači da se družite sa sjajnim ljudima, vrijeme provodite s Molièrom, Racineom, Millerom, Tolstojem... Jedini je problem što ste stalno na prosudbi. Provjera nikad ne prestaje. Moji prijatelji se pitaju kako mi ne dojadi. (mst)

I tako je počelo, praćeno velikim uspjehom. U 21. godini režirao sam u Teatro Stabile jednu Schaeferovu dramu. Postao sam "enfant prodigue" i s godinama sam morao prizemljiti da postanem normalan čovjek.

• Režirali ste sedamdesetak predstava. Među njima su i opere.

– Radio sam Verdijeva "Falstaffa", Pergolesijevu "Služavku gospodaricu", Brittenova "Rasipnog sina", suvremene opere Wolfganga Rihma, Maxwella Daviesa. Samo ih je nekoliko, a to me žalosti jer jako volim operu. Drukčije je. Muzika i pjevanje

Kad sam ušao u Dioklecijanove podrum, pomislio sam da su oblikovani za "Fedru"

Marco Sciaccialuga

su krucijalni, puno je stilizacije. Ima i fascinantnih glumaca među pjevačima, a ima i trenutaka kada počne arija i tu sve prestaje. Ovisi o vrsti opere. Verdi je od svog izdavača Ricordija tražio da Anetta u "Falstaffu" bude zgodna čak i ako grozno pjeva i ima grozan glas. S druge strane, gle-

dao sam u Scali Pavarottija u "La Bohème". Ne možete zamisliti staturu trokrilnog ormara toliko udaljenu od boemskog karaktera koji tumači, ali je glas je toliko divan da se sve zaboravi za tri minute. Druga velika razlika je puno kompliciranija organizacija opere, mnogo više ljudi, zbor...